

De voorstudie voor het schilderij van het gebombardeerde meisjespaviljoen 'Beth Azarja' van de Rudelsheimstichting aan de Verdilaan, een neorealistische voorstelling van Carel Wilink. Op onderdelen wijkt de voorstudie sterk af van het schilderij (zie EP 1993/2, pag.63).

BOEKBESPREKING

HILVERSUM, VERDWENEN DORPSBEELDEN

Wat was Hilversum nog dorps en gaaf! Tot die conclusie kom je bij het bekijken van de schitterende foto's, die fotograaf Pieter Jan Siewers maakte tussen 1898 en 1935. Ze kwamen nog niet zolang geleden boven water en een aantal daarvan zijn een jaar lang volgens een vast recept geplaatst in bijlagen van de Gooi & Eemlander. En een selectie werd nog maar kort geleden tentoongesteld in het Goois Museum.

Het boek, dat in november j.l. verscheen was een logisch gevolg van de presentatie in de krant. Met nieuwe, zorgvuldig samengestelde teksten van Eddy de Paepe, bijgestaan door Stella Leenders. En dat alles in een smaakvolle presentatie door een uitgever, die niet alleen brood in de uitgave zag, maar er ook de nodige zorg aan be-

steedde. Zo moet het, ben ik geneigd te zeggen. Zo interesseer je op een verantwoorde manier een groter publiek voor de geschiedenis van hun woonplaats. Tenslotte hebben we nog maar kort geleden het voorbeeld gezien hoe het niet moet (uitgave van de fa. Van Geyt).

In veel van de commentaren bij winkelpanden in het Oude Dorp was het of ik de stem van de heer Noordman hoorde. Dat kan kloppen, want hij leverde veel informatie over zijn specialisme: de middenstand in Hilversum.

De foto's zelf zijn veelal wat statisch. Dat heeft voor een deel te maken met de opdrachtgevers van Siewers, die b.v. hun panden wilden vereeuwigen. Ook de snelheid waarmee gefotografeerd werd (op zijn snelst 1/25 sec) beperkte hem. Toch zijn er ook een aantal niet-geposeerde foto's; je zou het sociale documenten kunnen noemen. Ik doel b.v. op de ontvangst van Paul

Krüger (blz. 34) in 1901, de optocht in de Kerkstraat in 1903 (blz. 26), de landing van de Franse aviateur Beaumont in 1911 (blz. 92) of het bezoek van Wilhelmina in 1924 (blz. 35). Daar worden de mooie dorpse kiekjes ineens gebeurtenissen en is Siewers verslaggever. Persoonlijk vind ik dat de boeiendste foto's.

Liefhebbers van old-timers komen aan hun trekken in vier pagina's prachtige automodellen, ongetwijfeld in opdracht vervaardigd.

Natuurlijk is er op het boek wat aan te merken. Zo vond ik het commentaar bij de villa Wisseloord (blz. 71) mager, zeker na het uitvoerige onderzoek en de publicatie in ons blad (Eigen Perk 1991/4). De twijfel over opdrachtgever Bernard Sinkel en bouwjaar (1861) is – dacht ik – met die publicatie wel weggenomen.

Van sommige zaken zou je meer willen weten, b.v. van de huldiging van Thomas van de Brink, de 'Pater der Belgen' in 1919. Het heeft vast iets te maken met de Belgische vluchtelingen. Maar wat? Dat blijft – voor een niet insider – zo wat hangen.

Echt onjuist is de voorstelling van zaken mbt.

de Garage Ten Dam (blz. 42). Daar zou een wielrijschool bijgehoord hebben met een baantje achter het pand. Die wielersbaan hoorde evenwel bij de ernaast gelegen speciaalzaak in fietsen, de fa. Laaper. Hierbij een kopie van een het briefhoofd van die firma met de afbeelding van de 'Wielrijschool B. Laaper'. Die moet ongeveer hebben gelegen op de plaats waar (nog even) het bedrijfsgebouw van de garage van Van Vlaanderen (Mazda-dealer) is. Het bedrijf Laaper bestaat sinds enkele jaren niet meer, maar de afdruk van de letters LAAPER is nog steeds op de gevel van dat pand leesbaar.

Deze ommissie neemt niet weg, dat het boek over de collectie Siewers een waardevol bezit is. Dat is goed begrepen door de kopers van de eerste editie van 2500 stuks, reden waarom de uitgever tot een tweede (kleinere) oplage heeft besloten. Van harte aanbevolen!

JEL

HILVERSUM Verdwenen dorpsbeelden, de collectie Siewers, door Eddy de Paepe met medewerking van Stella Leenders. Uitgeverij Schuyt&Co, Haarlem, 1994. 112 pag. ca. 170 foto's, namenregister. ISBN 90-6097-374-7, f37,50.

„AREND“ RIJWIELEN
 worden door mij gefabriceerd in elke maat en uitrusting.
Prijzen vanaf f 60.—
 -- Vertegenwoordiger der RALEIGH, PREMIER- --
EN VICTORIA-RIJWIELEN.
 Emalleeren, Vernikkelen, Onderdeelen, Bondsrijwielhersteller
 1e Klasse.
 s'Gravelandseweg 14a. - Telefoon 331.

Hilversum, 10 Juli 1911.
 Der Wed. Yea S Bonn Gijz. v. m. l. Debet
 aan B. LAAPER.

1911
 Typ. de Alus*, Hilversum

Maart 23	dama bicycl en en uitwendig schoongemaakte vordrenhand geprepareerd, 20 Nieuw. kopje i voorwiel, twee ventelkopje kleine hand i. scherm gezien	Zegen 2 60 40 / 5.50
----------	---	----------------------------------

Nota uit 1911 van de rijwielhandel B. Laaper, 's-Gravelandseweg 14a, met afbeelding van zijn 'Wielrijschool', aangelegd in 1907. In bezit van zijn kleinzoon Sebastiaan Laaper, de laatste eigenaar (met dank aan Gerard Peet).